

ИЗБОРНОМ ВЕЋУ

Филозофског факултета Универзитета у Београду

Одлуком Изборног већа Филозофског факултета од 01.04.2021. године изабрани смо у комисију за припрему реферата о кандидатима за избор у звање РЕДОВНИ ПРОФЕСОР за ужу научну област ИСТОРИЈА ЛИКОВНИХ УМЕТНОСТИ И АРХИТЕКТУРЕ са пуним радним временом, на одређено време од пет година. О свом раду подносимо следећи

ИЗВЕШТАЈ

На конкурс се пријавио један кандидат: др Милан Попадић, ванредни професор Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду.

Кандидат др Милан Попадић је предао Пријаву на конкурс, Биографију, библиографију научних радова и учешћа на научним скуповима и другим активностима у научној заједници, копије ауторских радова за процену научног доприноса као и копије докумената за процену наставне способности. Комисија закључује да је пријава овог кандидата потпуна па о њој даје своје мишљење.

Основни биографски подаци кандидата

Милан Попадић је рођен 1979. године у Новом Пазару, где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је 2009. године на Одељењу за историју уметности Филозофског факултета у Београду, са просечном оценом 9,58 током студија и са оценом 10 на дипломском раду, за који је добио Награду Спомен-збирке Павла Бељанског за најбољи дипломски рад из области историје уметности. На истом факултету, испунивши све обавезе предвиђене студијским програмом (просечна оцена 10), одбранио је 2011. године докторску дисертацију под насловом *Грађење памћења: просторно-меморијски систем музеолошке вредности. Случај Музеја савремене уметности у Београду* и стекао звање доктора наука историје уметности.

Попадић је запослен на Филозофском факултету у Београду од 2010. године у звању истраживача-приправника, а од 2013. године у звању научног сарадника. Од 2011. године ангажован је на два пројекта Министарства просвете и науке Републике Србије за период 2011-2019: *Теорија и пракса науке у друштву: мултидисциплинарне и међугенерацјске перспективе* (бр. пројекта 179048) и *Традиција и трансформација: историјско наслеђе и колективни идентитет у Србији у 20. веку* (бр. пројекта 47019). На Одељењу за историју уметности Филозофског факултета, а при Семинару за музеологију и херитологију, од школске 2009/2010 сарађује у настави на предметима

основних и мастер студија. Од школске 2013/2014 ангажован је и на докторским студијама. За ванредног професора историје ликовних уметности и архитектуре изабран је 2016. године. Попадић редовно држи наставу на основним, мастер и докторским академским студијама историје уметности на предметима Семинара за музеологију и херитологију. Поред студената историје уметности, предмете на свим студијским нивоима, као изборне курсеве, похађају и студенти других студијских програма Филозофског факултета (археологије, андрагогије, историје, ...). Ментор је више завршних, мастер и докторских радова. У поступку студентског вредновања наставе Попадићев педагошки рад оцењиван је у распону од 4,6 до 5.

Попадић се бави истраживањем теоријско-методолошких апеката музеологије и херитологије, тумачењем историјских и савремених модела баштинских пракси, те историографијом модерне уметности и архитектуре. Аутор је три научне монографије и више од педесет прилога у домаћим и међународним научним часописима и зборницима. Учествовао је у раду и организацији више домаћих и међународних научних скупова, међу којима се могу истаћи: *Простори памћења: архитектура-баштина-уметност* (Београд, 2011), *Association of Critical Heritage Studies - Inagural Conferance* (Gothenburg, 2012), *International summer school of museology* (Piran, 2013), *Cost Action IS 1007 meeting: Value of Cultural Heritage* (Skopje 2013), *Colloque Musées au cinéma* (Paris, 2014), *Utopias, Realities, Heritages: Ethnographies for the 21st Century - 12th Congress of Société Internationale d'Ethnologie et de Folklore (SIEF)* (Zagreb, 2015), *Mobility of University Heritage, XVIII Universeum Network Meeting* (Београд, 2017), *Des lieux pour penser: musées, bibliothèques, théâtres* (Париз 2018); *SmartArt* (Београд, 2019, 2021).

Попадић је један од оснивача Центра за хуманистичке науке и друштвену стварност „Синтезис“ и био је члан уредништва истоименог часописа. Уредник је за музеологију у историјско-уметничком часопису *Артум* Одељења за историју уметности Филозофског факултета у Београду и стални је рецензент истакнутих домаћих научних часописа (*Зборник за ликовне уметности Матице Српске*, *Наслеђе*, *Зборник Народног музеја* итд). Попадић је био управник Центра за музеологију и херитологију Филозофског факултета у Београду (2016 – 2018), а крајем 2018. године предложен је и изабаран за управника новооснованог Центра за дигиталну историју уметности. Попадић је ангажован као повремени предавач на мастер студијама *UNESCO Chair for Cultural Policy and Management* Универзитета уметности у Београду и Универзитета *Lumière* у Лиону, те као хонорарни наставник на Факултету примењених уметности Универзитета уметности и на мултидисциплинарним докторским академским студијама *Историја и филозофија природних наука и технологије* Универзитета у Београду. Поред ових активности, Попадић је члан *Комисије за упис на докторске студије историје уметности* (од 2017. године), а био је члан *Комисије за упис на мастер студије историје уметности* (2017-2019). Такође, члан је *Комисије за припрему пријемног испита* – теста опште информисаности за студије историје уметности на Филозофском факултету у Београду од 2016. године, као и *Комисије за акредитацију Одељења за историју уметности* од 2020. године. Од 2020. године члан је Програмског савета докторских студија *Историја и филозофија природних наука и технологије*.

Поред научно-наставног рада Попадић учествује у активностима везаним за промоцију и дисеминацију науке у широј јавности. У том својству био је коаутор мултидисциплинарних пројеката *Вашир баштине* (2010-2012), *Раскрића баштине: Нови Пазар на мапи историјских путева* (2012-2013), *Латентна склоност догматизму* (2016-2017), *Незаштићени сведок* (2018-2020), које је финансијски подржало Министарство културе и информисања Републике Србије. Ангажован је и као стални сарадник Истраживачке станице „Петница“ (семинари намењени ученицима средњих школа) и повремено као сарадник Редакције за културу и уметности Радио телевизије Србије (у оквиру емисија „Метрополис“, „Арт-зона“, „Културни центар“, „Студио знања“). За књигу *Чији је Микеланђелов Давид? Баштина у свакодневном животу*, Попадић је 2014. године добио Награду „Лазар Трифуновић“ за критичко писање о савременој уметности и визуелној култури.

НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКИ РАД КАНДИДАТА

Структура научних радова

У периоду од избора у претходно звање, кандидат је између осталог објавио следеће радове: **један из категорије М42:** Milan Popadić, *Diskretni šum peščanika: baština i njene nauke*, Beograd: СМНН, 2021; **један рад из категорије М23:** Milan Popadić, „The Beginnings of Museology“, *Museology and Cultural Heritage / Muzeológia a kultúrne dedičstvo*, 8/2 (2020): 5-16; **по један рад из категорија М13 и М14:** Milan Popadić, „The preservation and presentation of Medieval heritage in Serbia in the 19th and 20th centuries“, In: Lidija Merenik, Vladimir Simić, Igor Borozan (eds.), *Imagining the Past, the Reception of the Middle Ages in the Serbian Art from the 18th to 21st Century*, Belgrade: Službeni glasnik - Institute for Byzantine Studies SANU, 2016, 211-218 и Милан Попадић, „Споменичко у Споменицима Србским Анастаса Јовановића, у: *Идентитети и медији: уметност Анастаса Јовановића и његово доба*, Београд: Музеј града Београда – Нови Сад: Матица српска, 2017, 363-375; **пет радова из категорије М51:** Милан Попадић, „Баштински аспекти института легата“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, Бр. 167 (2020): 17-31; Милан Попадић, „Музеологија на Филозофском факултету у Београду 1948–1949. године“, *Годишњак за друштвену историју* 27/3 (2020): 105-116; Милан Попадић, „Генералштаб Николе Добровића као меморијски топос у 21. веку“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, Бр. 159 (2018): 204-221; Милан Попадић, „Три лика југословенске модерности у огледалу Музеја савремене уметности у Београду“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, Бр. 161 (2018): 221-234; Милан Попадић, „Макета као јавни простор“, *Култура: часопис за теорију и социологију културе и културну политику*, Бр. 154 (2017): 215-227, као и **три рада са међународног научног скупа (М33) те пет са научног скупа националног значаја (М63):** Milan Popadić, When the world was Young, or Quiccheberg's "theatri amplissimi", as the starting point for thinking about museums, in: *Des lieux pour penser: musées*,

bibliothèques, théâtres, 20-22 juin Paris: Musée de l'Homme et à la Sorbonne Nouvelle, Paris, ICOM — ICOFOM, 2018, 230-235; Milan Popadić, "From Study Subject To Knowledge: Museology As a Course at the Faculty of Philosophy in Belgrade", in: Dominique Poulot, Isidora Stanković (eds), *Discussing Heritage and Museums: Crossing Paths of France and Serbia (Choice of Articles from the Summer School of Museology Proceedings)*, Paris: Institut National d'Histoire de l'Art, 2017, 31-48; Милан Попадић, „Музеалност“: порекло и наслеђе једне идеје / The origin and legacy of the concept of museality, у: *Традиционално и савремено у уметности и образовању / Traditional and Contemporary in Art and Education*, Косовска Митровица: Факултет уметности Универзитета у Приштини, 2018, 90-102; Милан Попадић, „Од ‘свидетелства’ до сведочанствености: у потрази за градивним својством културног добра“, in: *Културно добро данас - вредност и значење: зборник радова*, Београд: Завод за заштиту споменика културе града Београда, 2017, 11-20; Милан Попадић, „Иван Табаковић и визија Галерија Српске академије наука и уметности (1967-1977)“, *Иван и Ђорђе Табаковић – градитељи српске културе XX века: зборник радова са научног скупа*, Нови Сад : Матица српска, 2018, 187-196; Milan Popadić, „Kolonizacija prošlosti: Baština kao društveni resurs“, *I nacionalni naučni skup LANTERNA: Nuklearne i druge analitičke tehnike u izučavanju kulturnog nasleđa - Zaštita baštine između prirodnih i društvenih naučnih oblasti*, Beograd: IIN Vinča, 2017, 28-36; Milan Popadić, „U ime naroda: Počeci muzeologije na Univerzitetu u Beogradu“, *70 godina muzeologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu. Zbornik saopštenja sa V godišnje konferencije muzeologije i heritologije*, Beograd: Centar za muzeologiju i heritologiju, 2018, 22-28.

Поред публикација наведених научних радова, кандидатов допринос научноистраживачком раду може се приказати и бројем хетероцитата (35), резултатима у развоју научнонаставног подмлатка (кандидат је био ментор на изради једне одбрањене докторске дисертације и ментор је четири докторске дисертације чија су теме одобрене и тренутно су у изради), учешћем у раду комисија за одбрану докторских дисертација (6) и мастер радова (12), те значајним искуством у педагошком раду, које је на студентским евалуацијама вредновано највишим оценама. Своја истраживања, кандидат је реализовао у оквиру два пројекта Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије чији је био сарадник *Теорија и пракса науке у друштву: мултидисциплинарне и међугенерацijske перспективе* (№ 179048) и *Традиција и трансформација – историјско наслеђе и национални идентитети у Србији у 20 веку* (МПНТР, № 47019) . Имајући све то у виду, комисија констатује да кандидат испуњава *обавезне услове* за избор у звање редовог професора.

Анализа научноистраживачког рада кандидата

Након избора у звање ванредног професора, кандидат је наставио своја истраживања у домену музеолошко-херитолошке теорије и тумачења баштинских феномена, те њиховог препознавања у контексту историје ликовних уметности и архитектуре.

Главни ток ових истражицања тицао се историзације модела и научних приступа баштини, проблема њиховог развоја, академизације у пољу друштвено-хуманистичких дисциплина, те друштвене и културне улоге институција баштине. Резултати ових истраживања могу се пратити у радовима „The Beginnings of Museology“ (*Museology and Cultural Heritage*, 8/2, 2020: 5-16), When the world was Young, or Quiccheberg’s “theatri amplissimi”, as the starting point for thinking about museums, (*Des lieux pour penser: musées, bibliothèques, théâtres*, Paris 2018, 230-235), „Музеалност“: порекло и наслеђе једне идеје (*Традиционално и савремено у уметности и образовању*, Косовска Митровиц 2018, 90-102), а у потпуности су заокружени научном монографијом *Diskretni šum peščanika: baština i njene nauke* (Београд 2021). У тој књизи кандидат даје синтезу развоја научног приступа баштини, разматрајући различита историјска, културна, друштвена, теоријска и методолошка исходишта савремених музеолошких ставова и њима сродних научних парадигми.

Један део радова кандидата тиче се истраживања која, полазећи од музеолошко-херитолошких теорија, свој исход налазе у домену феномену визуелне културе, просторно-архитектонских проблема и њихове институционализације и друштвене кодификације. Такви су радови: “The preservation and presentation of Medieval heritage in Serbia in the 19th and 20th centuries” (*Imagining the Past...*, Belgrade 2016, 211-218), „Споменичко у Споменицима Србским Анастаса Јовановића, (*Идентитети и медији...*, Београд–Нови Сад 2017, 363-375), „Баштински аспекти института легата“ (*Култура*: бр. 167, 2020, 17-31) „Генералштаб Николе Добровића као меморијски топос у 21. веку“ (*Култура*, бр. 159, 2018: 204-221), „Макета као јавни простор“ (*Култура*, бр. 154, 2017: 215-227), “Од ‘свидетелства’ до сведочанствености: у потрази за градивним својством културног добра” (*Културно добро данас...* Београд 2017, 11-20); Иван Табаковић и визија Галерија Српске академије наука и уметности (1967-1977)“, (*Иван и Ђорђе Табаковић...* Нови Сад, 2018, 187-196); те „Kolonizacija prošlosti: Baština kao društveni resurs“, (*LANTERNA...*, Beograd 2017, 28-36).

Коначно, нарочит аспект истраживања представља наставак континуираног тумачења развоја музеолошке мисли у Србији, праћењем генезе и историјских услова настанка и упоредним анализама с иностраним искуствима, као што је то представљено у радовима: “From Study Subject To Knowledge: Museology As a Course at the Faculty of Philosophy in Belgrade” (*Discussing Heritage and Museums: Crossing Paths of France and Serbia*, Paris 2017, 31-48), „U ime naroda: Počeci muzeologije na Univerzitetu u Beogradu“ (*70 godina muzeologije na Filozofskom fakultetu u Beogradu*, Beograd 2018, 22-28) и „Музеологија на Филозофском факултету у Београду 1948–1949. године“ (*Годишњак за друштвену историју* 27/3, 2020: 105-116).

Оцена научноистраживачког рада кандидата

Досадашњи научни рад др Милана Попадића указује на научну компетентност, продуктивност и иновативност. Допринос његовог научног рада истраживањима

друштвене и културне стварности у домену историје ликовних уметности и архитектуре и њених музеолошко-херитолошких исхода јесте стална актуелизација дисциплине, као и развијање интердисциплинарне проходности. На основу резултата које је кандидат постигао у звању ванредног професора, комисија оцењује његов научни допринос високом оценом. Овако оцењен допринос може се препознати у три међусобно комплементарна аспекта: теоријском, практичном и едукативном. У оквиру опште теорије баштињења Попадићева истраживања доприносе бољем разумевању полазних концепата херитолошке методологије. Разматрања појма баштине и баштињења, те сложених просторно-меморијских система баштинске вредности употпуњују досадашње резултате и отварају простор за нова истраживања у овом смеру. У практичном смислу, резултати кандидатовог научног рада су, кроз примену у пројектима везаним за институционалне и ванституционалне учеснике у процесима баштињења, добили и своју употребну потврду. И на крају, захваљујући раду са студентима и музејским професионалцима, ови резултати добијају и своју едукативну вредност.

СТРУЧНО- ПРОФЕСИОНАЛНИ ДОПРИНОС КАНДИДАТА

Педагошки рад

Након стицања звања ванредног професора, кандидат је наставио научно-наставни рад при Семинару за музеологију и херитологију Одељења за историју уметности, приредивши у папирном и електронском облику хрестоматије за припрему испита из предмета *Увод у студије баштине: читанка* и *Херитологија: историјско-теоријска читанка* (у два тома). Поред традиционалних метода рада (предавања *ex cathedra*), кандидат кроз рад на семинарским вежбама уз акцента на усвајању задатог градива, подржава и самостална истраживања студента. Резултат таквог приступа видљив је у више објављених студентских текстова (пре свега у часопису Артум), као и у излагањима на студентским конференцијама у региону. Нарочит резултат у том пољу јесте реализација *International Interdisciplinary Conference on Art – ИИСоА*, коју су 2018 и 2019. године организовали студенти историје уметности на Филозофском факултету у Београду, те изложба *Латентна склоност догматизму* (изложба са студентима треће године историје уметности, КЦБ 2017), као и Конзерваторска пракса. (Галерија Матице српске, 2019). Кандидат редовно држи наставу на основним, мастер и докторским академским студијама историје уметности на предметима Семинара за музеологију и херитологију. На основним студијама предметни је наставник на обавезним предметима *Увод у студије баштине* (прва година) и *Херитологија* (друга година), те на изборном предмету *Историјским модели музеализације* (четврта година). На мастер студијама предаје *Методологију тезауруса*, *Генезу херитологије* и *Музеологију и херитологију*, а на докторским студијама *Критичку музеологију и херитологију*, *Теорију тезауруса*, а учествује и у реализацији предмета *Методолошке основе докторских студија историје уметности*. Поред студената историје уметности,

предмете на свим студијским нивоима, као изборне курсеве, похађају и студенти других студијских програма Филозофског факултета (археологије, андрагогије, историје, ...). Ментор је више завршних, мастер и докторских радова, а на студентским евалуацијама његов рад је оцењен у распону од 4,6 до 5,00.

Ангажовање у развоју наставе и других делатности одељења и факултета

Кандидат је био управник Центра за музеологију и херитологију Филозофског факултета у Београду (2016 – 2018) и током његовог мандата реализована је Четврта годишња конференција музеологије и херитологије 2017. године, а током наредне (2018) обележено је седам деценија наставе музеологије Филозофском факултету у Београду, низом активности које су уоквирене у публикацију *70 година музеологије на Филозофском факултету у Београду. Зборник саопштења са Пете годишње конференције музеологије и херитологије*. Крајем 2018. године предложен је и изабаран за управника новооснованог Центра за дигиталну историју уметности, у оквиру кога је 2019. године започет пројекат опремања рачунарске учионице Одељења за историју уметности опремом за дигитализацију (у сарадњи с GIZ-ом Србија), чије је окончање планирано за пролеће 2021. године. Поред ових активности, кандидат је члан Комисије за упис на докторске студије историје уметности (од 2017. године), а био је члан Комисије за упис на мастер студије историје уметности (2017-2019). Такође, члан је Комисије за припрему пријемног испита – теста опште информисаности за студије историје уметности на Филозофском факултету у Београду од 2016. године, као и Комисије за акредитацију Одељења за историју уметности од 2020. године.

Сарадња са другим високошколским, научно- истраживачким установама, односно установама културе или уметности у земљи и иностранству

Кандидат је био члан научног одбора три међународне конференције: *Mobility of University Heritage, XVIII Universeum Network Meeting* (University of Belgrade, Serbia, 8-10 June 2017); *SmartArt – уметност и наука у примени „Од инспирације до интеракције“* (Факултет примењених уметности, Универзитет уметности у Београду, 2019) и *СмартАрт 2021 – „Уметност и наука у примени: искуство и визија“* (Факултет примењених уметности, Универзитет уметности у Београду, 2021). Од 2020. године члан Програмског савета мултидисциплинарних докторских академских студија *Историја и филозофија природних наука и технологије* при Универзитету у Београду. Кандидат је ангажован као повремени предавач на мастер студијама *UNESCO Chair for Cultural Policy and Management* (на изборном предмету *Management of Cultural Heritage*) Универзитета уметности у Београду и Универзитета *Lumière* у Лиону. Кандидат је ангажован и као хонорарни наставник на Факултету примењених уметности, Универзитет уметности, на предмети Музеологија од 2016. године (студијски програм *Конзервација и рестурација*), те на докторским студијама *Историја и филозофија природних наука и технологије*, Универзитет у Београду (предмети: Општа музеологија; Заштита наслеђа) од 2016. године. У периоду након

избора у звање ванредног професора, кандидат је одржао два предавања по позиву: „East of the Louvre: Museology Behind the Iron Curtain“ (Université Paris 1 Panthéon-Sorbonne: Centre De Recherche HiCSA, 27.09. 2019, по позиву проф. др Доминика Пулоа) и „The Origin And Legacy of the Concept of Museality“, (Doktorski študij heritologije, Filozofski fakultet Univerze v Ljubljani, 5.12.2020, по позиву проф.др Верене Перко).

Кандидат је стални предавач на семинарима у оквиру едукативних програма Народног музеја у Београду (од 2015. године). Стручни је сарадник Истраживачке станице „Петница“. По позиву је био учесник *Sarajevo Summer ELSA Law School* у оквиру тематске области „International Law & Cultural Heritage“ (2018. године). Сарадник је програма *Београдске интернационалне недеље архитектуре* и трибинског програма Културног центра Београда.

Закључак

Комисија сматра да је кандидат др Милан Попадић, ванредни професор Одељења за историју уметности Филозофског факултета Универзитета у Београду у досадашњем научно-истраживачком и педагошком раду задовољио све прописане услове за унапређење у звање редовног професора. Сматрамо да је остварио веома значајан научни допринос у музеологији, херитологији и историји уметности. Ово је најубедљивије показано у научној монографији *Дискретни шум нешчаника: баштина и њене науке*, где су систематично изложени кључни проблеми научног проучавања наслеђа и његове савремене употребе, демострирајући употрбљивост усвојених, као и самостално креираних теоријских оквира за научно објашњење феномена наслеђа и интерпретацију његових сложених значења. Исто је потврђено значајним расправама које је кандидат објавио као поглавља у научним монографијама, научним часописима и зборницима са научних скупова. О појединачним проблемима и актуелним научним дилемама о оправданости трансдисциплинарних приступа у решавању слојевите појавности баштине, кандидат је убедљиво излагао на значајним међународним и националним скуповима. Сам је организовао или учествовао у научним одборима конференција о актуелним научним али и практичним проблемима баштињења и месту науке у друштву. Поред акутних проблема преиспитивања академизације нових научних сазнања о природи и функцији науке о баштини у доба растуће трансдисциплинарности, настојао је да што потпуније објасни нову могућу улогу институције музеја и других форми баштињења.

Са друге стране, Милан Попадић је значајно осавременио силабусе академске области студија баштине. На сличан начин је стално радио на унапређењу докторског програма музеологије и херитологије који је интегрисан у студије историје уметности. На тај начин се први пут у академском поретку јасно дефинише курикулум баштињења.

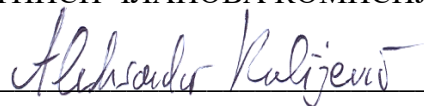
Показатељ доброг пријема свих ових промена исказан је у одличним оценама на студентским евалуацијама.

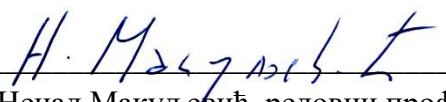
Осим научноистраживачких пројеката у којима учествује, завидан је број пројеката ЦМиХа које је колега Попадић радио у музејској и баштинској делатности, као и критичкој рецепцији архитектонског наслеђа са намером да унапреди професионалну али и корисничку свест о култури, као креативној снази сваког поједица, и баштини као незаобилазним друштвеним ресурсом.

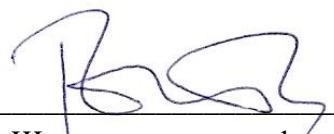
На основу наведеног, предлажемо да др Милан Попадић, ванредни професор Одељења за историју уметности Филозофског факултета, буде изабран у звање редовног професора историје ликовних уметности и архитектуре.

Место и датум:
Београд, 19.05.2021.

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

др Александар Кадијевић, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

др Ненад Макуљевић, редовни професор
Филозофског факултета Универзитета у Београду

др Томислав Шола, редовни професор у пензији
Филозофског факултета Свеучилишта у Загребу